

INDHOLD

FORORD	5
Juni Söderberg Arnfast	
SOCIOLINGVISTISKE VINKLER	
HVAD HAR UDTALE OG MOTIVATION MED HINANDEN AT GØRE?	11
Juni Söderberg Arnfast	
ARABISKE ORD I DANSK HOS UNGE I MULTIETNISKE OMRÅDER I ÅRHUS	33
Mette Vedsgaard Christensen	
KODEPROFILER AF GRUPPESAMTALER	53
J. Normann Jørgensen	
DANSKERNES HOLDNINGER TIL FREMMED ACCENT – ET UERKENDT LILLEBRORKOMPLEKS?	77
Marta Kirilova	
CROSSING I STORBYENS HETEROGENE SKOLE	99
Pia Quist	
PÆDAGOGISKE VINKLER	
TEKSTPRODUKTION I DANSK SOM ANDETSPROG FOR VOKSNE. HVORDAN SPILLER BACKWASH IND?	119
Lars Holm	
INTEGRATION AF SPROG OG FAG I EN ANDETSPROGSPÆDAGOGISK SAMMENHÆNG	135
Helle Pia Laursen	
DANSK SOM VERDENSSPROG. SPROG OG SPROGKULTUR	153
Karen Risager	

FORORD

Juni Söderberg Arnfast

Dette 37. bind af *Københavnstudier i tosprogethed* indeholder de redigerede foredragsmanuskripter fra et to-dages seminar, der blev afholdt på Institut for Nordisk Filologi på Københavns Universitet d. 17.-18. marts 2004. Idéen til seminaret opstod i kølvandet på min ansættelse som adjunkt i dansk som andetsprog på Nordisk, og blev hurtigt grebet og støttet af mine kolleger Anette Hagel-Sørensen, Nina Møller Andersen og J. Normann Jørgensen. Med dem som engagerede sparringspartnere blev der stykket et program sammen, som afspejlede den nyeste forskning inden for dansk som andetsprog. Instituttets studienævn bevilligede meget venligt midler til projektet. De praktiske opgaver i forbindelse med forberedelse og afvikling af seminaret påtog Diana Koch sig med sikkert overblik og god fingerspidsfornemmelse.

De otte artikler, som dette bind omfatter, er blevet finkæmmet for slåfejl og sat ensartet op af Christine B. Dabelsteen i det omfang det kunne nås, inden hun drog på udenlandsophold. Det er også hende, som har udfærdiget hovedparten af de korte omtaler af de enkelte artikler. De sidste korrekturer og justeringer har jeg foretaget, så ansvaret for evt. fejl ligger alene på mine skuldre.

Det er vores håb, at seminaret om aktuel forskning i dansk som andetsprog må blive det første i en række møder om emnet her på instituttet.

Artiklerne er samlet i to overordnede temaer. Det første omhandler sociolingvistiske vinkler på dansk som andetsprog og tager udgangspunkt i ikke-institutionaliserede sammenhænge. Det andet har primært en pædagogisk tilgang til området. Det indeholder to konkrete undersøgelser i relation til

klasseundervisning, mens den tredje artikel i afsnittet er en mere principiel diskussion af sprog- og kulturpædagogikken.

Sociolingvistiske vinkler

Juni S. Arnfast præsenterer i sin artikel et igangværende forskningsprojekt, som har til formål at forsøge at afdække samspillet mellem hverdagsfaktorer, som påvirker indlæreres motivation, og deres udtaletilegnelse. Hun går ud fra, at motivation ligesom intersprog er dynamisk og derfor kan beskrives over tid med de påvirkninger dette har for tilegnelsesprocessen.

Mette Vedsgaard Christensens artikel handler om en undersøgelse, hun har foretaget blandt en række århusianere i alderen 10-19 år af vidt forskellig herkomst. Vedsgaard Christensen konkluderer, at de unge bruger arabiske låneord ikke blot som identitetsmarkører, men også som ideologiske modtræk til det tunge danske sproghierarki.

J. Normann Jørgensen beskriver en analysemetode til tosprogede samtaler. Han tager udgangspunkt i Køge-projektets righoldige materiale. Det drejer sig om udviklingen af dansk-tyrkiske kodeskift hos tosprogede børn i løbet af deres tid i folkeskolen. Analysen peger på, at børnenes anvendelse af på dansk og tyrkisk udvikles og efterhånden omfatter sofistikerede skift afhængigt af situation og samtalepartnere.

Marta Kirilova beskæftiger sig med danskernes holdninger til fremmed accent. Hun har foretaget en undersøgelse med 117 indfødte danske universitetsstuderende, som har lyttet til et bånd med otte forskellige kvindestemmer med hver deres udenlandske accent. Resultaterne viser bl.a., at dansk talt med tysk accent vurderes meget højt af indfødte danskere. Det rangerer højest på både kompetence- og personlighedsskalaen, hvilket Kirilova tolker som et muligt uerkendt lillebror-kompleks, danskerne har i forhold til tyskerne.

Pia Quist præsenterer nogle af resultaterne af en undersøgelse over fem måneder i en 1.g klasse i København. Formålet er at iagttage begrebet *crossing* som social praksis blandt unge, samt at beskrive dannelsen af sociale kategorier i de fulgte klasser. På baggrund af sine analyser er hun i stand til at opstille et sociogram til beskrivelse af de indbyrdes relationer i de klasserne, og det påvises, at *crossing* er en væsentlig faktor i de unges identitetskonstruktion.

Pædagogiske vinkler

Lars Holm tager udgangspunkt i en dataindsamling fra den obligatoriske danskundervisning for voksne udlændinge. Ud fra sine resultater mener han, at man tillægger tekstproduktionen og skriftligheden en høj værdi i undervisningen. Yderligere mener han, at prøveformaterne er for stive, og at de begrænser de udenlandske elevers selvrepræsentation ved næsten kun at tage udgangspunkt i indfødte danskeres hverdag.

Helle Pia Laursen fokuserer ikke på danskundervisning af voksne udlændinge, men derimod på tosprogede i folkeskolen. Hun fremstiller en række forskellige muligheder og teorier, hvorfra man kan gribe andetsprogsundervisning an. Hun bl.a. peger både på fordelene og ulemperne ved henholdsvis modersmålsundervisning og tilrettelagt andetsprogsundervisning, og hun argumenterer for at samspil mellem disse to former.

Karen Risagers artikel handler overordnet om forholdet mellem sprog og kultur. Artiklen tager udgangspunkt i hendes disputats, hvori hun forsøger at nedbryde forestillingen om sprog og kultur som én fasttømret størrelse. Derimod mener hun, at det danske sprog indeholder en kulturel mangfoldighed, hvilket man ikke fokuserer nok på i bl.a. danskundervisningen af udlændinge.